

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph. D., ve věci

žalobce: **J. S.**, narozený dne ...
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov,
P. O. Box 1, 789 53 Mírov
zastoupen advokátem Mgr. et Mgr. Markem Polákem
sídlem Valová 2357/8, 789 01 Zábřeh

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Mírov**
sídlem P. O. Box 1, 789 53 Mírov

o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované spočívajícím v nezařazení žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni,

takto:

- I.** Žaloba se **odmítá**.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. et Mgr. Marku Polákovi, sídlem Valová 2357/8, 789 01 Zábřeh, se odměna za zastupování **nepřiznává**.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované, který měl spočívat v tom, že žalovaná dne 24. 6. 2020 rozhodla o nezařazení žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni, čímž mělo být zasaženo do práv žalobce zaručených zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“) a do práva nebýt diskriminován.
2. Žalobce namítal, že z pracoviště ve vězeňské kuchyni byl vyřazen v srpnu 2019 v důsledku nezákonného přemístění do Věznice Valdice. Toto své jednání žalovaná dosud nenapravila. Jako důvody nezařazení žalobce žalovaná nyní uvedla vzdělání žalobce (obráběč kovů) a negativní dopad na pořádek a bezpečnost ve věznici. Podle žalobce však byla jeho žádost o zařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni zamítnuta ve skutečnosti z toho důvodu, že si v minulosti dovolil využít svých práv a stěžoval si na své přemístění do Věznice Valdice. Jiné vysvětlení podle žalobce neexistuje, neboť žalovanou uvedené důvody nemohou obstát a jsou diskriminační. Na pracovišti ve vězeňské kuchyni pracoval žalobce od ledna 2016 do srpna 2019. V roce 2016 byl na toto pracoviště doporučen všemi členy odborné komise a

nikdo nevyjádřil obavy o bezpečnost ve věznici nebo nepoukázal na to, že by žalobce byl vyučeným obráběčem kovů tak, jak tomu bylo nyní. Žalovaný uvedl, že většina z odsouzených pracujících ve vězeňské kuchyni není vyučena v oboru a není to na překážku. Závěrem žalobce namítal, že členka odborné komise pracující na zdravotním oddělení nedoporučila žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni, avšak žalobce je k této práci podle zdravotního posudku ze zdravotního hlediska způsobilý. Žalobce navrhl, aby soud určil, že jeho nezařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni bylo nezákonné a zasáhlo do jeho práva nebýt diskriminován. Soud by měl podle žalobce dále určit, že všechny důvody, pro které žalovaná nezařadila žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni, jsou účelové a že žalovaná je povinna sdělit žalobci skutečné důvody jeho nezařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni. Žalobce rovněž navrhl, aby soud uložil žalované povinnost zařadit žalobce na uvedené pracoviště.

3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že odsouzení nejsou zařazováni na pracoviště na základě pracovní smlouvy, ale na základě jednostranného rozhodnutí ředitele věznice, který je oprávněn určit odsouzeným konkrétní pracoviště dle schopností a zdravotních možností jednotlivých odsouzených. Proto má žalobu za nedůvodnou.
4. Z rozhodnutí ředitele věznice ze dne 24. 6. 2020 vyplývá, že žalobcova žádost o zařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni byla téhož dne zamítnuta s tím, že zařazení žalobce na uvedené pracoviště nedoporučila komise odborných zaměstnanců věznice. Rovněž bylo přihlédnuto ke vzdělání žalobce (obráběč kovů) a k negativnímu dopadu na pořádek a bezpečnost ve věznici.
5. Krajský soud se nejprve zabýval přípustností podané žaloby, resp. naplněním zákonných podmínek pro vedení řízení o žalobcem podané žalobě.
6. Podle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) platí, že *„ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon“*.
7. Podle § 82 s.ř.s. platí, že *„každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“*.
8. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s.ř.s. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; publikovaný pod č. 603/2005 Sb. NSS).
9. Ačkoli Nejvyšší správní soud dlouhodobě judikoval, že posouzení jednotlivých definičních znaků nezákonného zásahu je vždy otázkou věcného (meritorního) přezkumu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 12. 2008, čj. 8 Aps 6/2007-247, č. 1773/2009 Sb. NSS), nejnovější judikatura od přísného požadavku na meritorní rozhodování krajských soudů slevila tam, kde je již z povahy věci zjevné, že o nezákonný zásah jít nemůže.

10. Podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, věc *EUROVIA*, bod 63 „[p]okud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v § 84 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu“. Ačkoli byl uvedený rozsudek rozšířeného senátu zrušen nálezem ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, č. 94/2018 Sb., Nejvyšší správní soud v navazující judikatuře zdůrazňuje, že důvodem zrušení byla chybná interpretace žalobních lhůt u nezákonných zásahů, nikoliv samotná metodologie postupu při posuzování přípustnosti a důvodnosti zásahové žaloby. Výše citované závěry, Ústavním soudem nijak nezpochybněné, jsou proto nadále použitelné a staly se základem navazující judikatury (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2019, č. j. 10 As 212/2019-32, ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 As 44/2019-21, či ze dne 18. 12. 2019, č. j. 1 Afs 458/2018-42).
11. Jak bude vysvětleno níže, právě o popsáný případ se v posuzované věci jedná. Krajský soud totiž dospěl k závěru, že v případě zásahu spočívajícího v nezařazení žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni žalobce zjevně nebyl zkrácen na svých právech (podmínka 2), proto mu nemůže být poskytnuta ochrana jeho práv ve správním soudnictví.
12. Podle § 28 odst. 1 a § 29 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“) je odsouzený ve výkonu trestu povinen pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce. Podle § 29 odst. 2 téhož zákona věznice při zaměstnávání odsouzených zajišťuje jejich zařazování do práce odpovídající jejich zdravotní způsobilosti s přihlédnutím k jejich odborným znalostem a dovednostem.
13. Podle § 41 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) platí, že „odsouzený je zařazen do práce rozhodnutím ředitele věznice, a to zpravidla na základě doporučení odborných zaměstnanců (§ 8 odst. 1) a s přihlédnutím k odborným znalostem odsouzeného, zákazu odsouzenému určitou činnost vykonávat, nebo k dopadu na pořádek nebo bezpečnost ve věznici“.
14. Povahou „rozhodnutí“ ředitele věznice o zařazení odsouzeného na pracovní místo se zdejší soud zabýval v rozsudku ze dne 27. 1. 2021, č. j. 65 A 129/2020-44, který byl vydán v jiné věci žalobce, a který je tudíž žalobci znám. V tomto rozsudku dospěl soud k závěru, že odsouzený nemá veřejné subjektivní právo na zařazení na konkrétní pracovní místo. „Rozhodnutí“ ředitele věznice o zařazení konkrétního odsouzeného na konkrétní pracoviště má toliko organizační charakter a nejedná se o rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť takové rozhodnutí nezakládá, nemění, závazně neurčuje ani neruší práva či povinnosti tohoto odsouzeného. Pro stručnost pak soud na tento rozsudek v podrobnostech odkazuje. Uvedený závěr pak nepochybně platí i pro „rozhodnutí“, kterým ředitel věznice nevyhoví žádosti odsouzeného a nezařadí jej na jím požadované pracovní místo.
15. Práce osob vykonávajících trest odnětí svobody má zcela odlišný charakter od práce jiných osob. Z výše citovaných ustanovení vyplývá, že jednou ze základních povinností odsouzeného je pracovat, pokud mu je přidělena práce a není uznán dočasně práce

neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce. Práce je považována za účinný prostředek resocializace odsouzených a jako taková tvoří významnou součást programů zacházení. Z uvedeného vyplývá, že pokud je osobě vykonávající trest odnětí svobody přidělena práce rozhodnutím ředitele věznice, je taková osoba povinna jí vykonávat s výjimkami výše uvedenými. Jak správně uvedl žalobce, osoba vykonávající trest odnětí svobody nemá právo na svobodnou volbu práce, kterou bude vykonávat. Taková osoba je povinna se podříditi rozhodnutí ředitele věznice.

16. Nemá-li však osoba vykonávající trest odnětí svobody veřejné subjektivní právo na určení konkrétního pracovního zařazení, nemůže zařazení či nezařazení odsouzeného na konkrétní pracoviště samo o sobě představovat ani nezákonný zásah správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s., neboť i tento musí být zásahem do veřejných subjektivních práv. Zařazení či nezařazení odsouzeného na konkrétní pracovní místo by mohlo představovat nezákonný zásah správního orgánu teprve tehdy, pokud by k samotnému zařazení přistoupila další skutečnost, např. pokud by odsouzený tvrdil, že není k výkonu práce na konkrétním pracovišti zdravotně způsobilý (např. provádění výškových prací osobou s omezenou pohyblivostí).
17. O takový případ se však v nyní projednávané věci nejedná. Žalobce v podané žalobě z věcného hlediska polemizuje se správností závěru o nezařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni a s důvody tohoto rozhodnutí. Dále poukazuje na možnou diskriminaci své osoby.
18. Podle názoru soudu však hodnocení věcné správnosti a tedy i konkrétních důvodů nezařazení žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni není namístě s ohledem na již zmíněnou skutečnost, že žalobce si zkrátka po dobu výkonu trestu odnětí svobody nemůže vybrat své pracoviště. Žalobcovo tvrzení o tom, že skutečným důvodem jeho nezařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni je msta za to, že využil k ochraně svých práv stížnosti, je pak ničím nepodloženou spekulací.
19. Podle názoru soudu z žalobcových tvrzení nevyplývá, že by mělo ze strany žalované dojít k diskriminaci jeho osoby. Diskriminací se zjednodušeně řečeno rozumí nepřípustné rozlišování mezi dvěma osobami, které se nachází v totožné situaci, přičemž s jednou či některými z nich je zacházeno méně příznivě, než s ostatními, a to z relevantních důvodů jako sexuální orientace, pohlaví, rasa, etnický původ apod. [srov. § 2 a 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů]. Podstatou diskriminace je tedy srovnávání. Žalobce v žalobě diskriminaci spatřuje v nesprávnosti důvodů, pro které nebylo jeho žádosti vyhověno. Věcná nesprávnost „rozhodnutí“ ředitele o nezařazení žalobce na pracoviště ve vězeňské kuchyni však nemůže znamenat diskriminaci žalobce. Podle názoru soudu tudíž ani námitka diskriminace není zjevně důvodná.
20. Jelikož žalobcem tvrzený zásah nemůže být pojmově vůbec zásahem, krajský soud žalobu dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, neboť chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.
21. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

22. Žalobci byl pro řízení usnesením ze dne 1. 10. 2020, č. j. 65 A 77/2020-10 ustanoven zástupcem advokát Mgr. et Mgr. Marek Polák. Zástupce žalobce však do rozhodnutí soudu neučinil v této věci vůči soudu jakýkoliv procesní úkon. Z přípisu zástupce žalobce ze dne 4. 12. 2020 vyplývá, že neuskutečnil ani první poradu s žalobcem. S ohledem na to mu soud odměnu za zastupování nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Stěžovatel musí být **zastoupen advokátem**; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 17. března 2021

Mgr. Jiří Gottwald v. r.
předseda senátu